

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felélős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 11. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, január 15.

Politikai farsang.

Budapest, január 14.

Ha abban van a világrend, hogy minden eseménynek, mely benne történik, célja van; hogy minden létező, mint köllök megénekeltek, valamely rendeltetésnek szolgál; ha a nap azért van, hogy világítson; a sas, hogy merész szárnycsapással egész a napig fejszálljon; az asszony, hogy szeressen s aztán meghaljon, mint a költő énekl, — akkor a farsangnak is megvan a maga célja, és ez: hogy a legcédább bolondságnak engedjük át magunkat.

Csak hogy a farsangnak pontosan meghatározott ideje van, derék obstruálónk azonban már egy egész éven át farsangot tartottak, a józan emberi észnek valet-et mondtak s mindent a jó szerencsére bíznak. Tegnap hirtelen abban hagyták a bolondságot és egy ülésben mindjárt két törvényjavaslatot is elintézték. Ma már persze, mintha bűnbánat szállta volna meg az obstruáló urakat, újra felteszik a csörgő sapkát s a régi szilajsággal járják tovább a bolondját.

Tisza miniszterelnök a Ház tegnapi ülésében azok vezéréiről, kik titokban obstruálnak, nyíltan okos emberek módjára viselik magukat, privátim azonban felpiszkálják és támogatják mások bolondságát, letépte az alarcot és kétkulacsos játékkuk bevallására kényszerítette őket. Ezek bolondsága tehát teljesen le van álcázva.

De azoknak a veszedelmes bolondsága, kiknek multságáért a szegény népnek kell vértel és vagyonával a költségeket fedezni, mostantól fogva még a chauvinista drapériát is kénytelen lesz nélkülözni, mert miután eddigi fáradságuk a dolog lényegében sikertelen volt, miután a közös hadügyminiszter az osztrák delegáció költségvetési bizottságában ép most nyilatkozott fardozásaik

értékéről és kilátásairól és miután e nyilatkozatokkal még a Kossuth-párt sem lehet teljesen elégedetlen: senki sem hibeti többé az országban, hogy e bolondság mögött nem önző politika rejlik, nem oly törekvés nyilvánul, mely a hazát és a haza érdekeit semmi figyelemre sem méltatja. Ezt senki sem fogja elhinni, még ha a legveszettebb farsangi kedvben lenne is.

A szabad liceum kulturmozgalma.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, január 15.

A nagybecskereki szabad liceum megindította kulturmozgalom mind szélesebb hullámokat ver s úgy a vármegye és a város közéletének kitérősegei, mint a nagyközönség mindinkább nagyobb érdeklődéssel fordul feléje.

Az érdeklődés nagyszabású volta megnyilvánult a szabad liceum vezetőségének tegnap este tartott értekezletén is, melyen megjelent Nagybecskerek szellemi életének színe-java, hogy a megindult mozgalom tovább fejlődését elősegítse.

Az értekezleten ott voltak: Szabó Ferenc orsz. képviselő apátplébános, dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő, Balázi József főgimn. igazgató, dr. Grandjean József nyug. polgármester, Knyaskó Lajos felső keres. igazgató, dr. Stassik Ferenc és dr. Várady Imre ügyvédek, dr. Fialowski Béla orvos, Szalay József ref. lelkes, Baaden Károly és Bányai Jakab áll. el. iskolai igazgatók, ifj. Tullies György főispáni titkár, Cseh Elek és Török Ferenc polgári és felső keresk. tanárok, Fischer Mór áll. tanító, Szöllőssy Károly és Somfai János.

Dr. Grandjean József üdvözlő az egybeültetett, különösen Szabó Ferenc országgyűlési képviselőt és Balázi József főgimnáziumi igazgatót, mint a Torontálmegyei közművelődési egyesület vezérferfiat, akik megjelenésükkel tanúságot tesznek arról, hogy a mozgalom a legjobb mederben van s hogy szintén támogatni fogják azt az eszmét, melyet a szabad

liceum megpendített. Röviden ismétli a multkori értekezlet megállapodását, mely szerint a szabad liceum férfiai belépnek a T. K. M. E.-be még pedig határozott programmal, hogy az egyesületet nagyobb tevékenységre serkenték. A belépések már megtörténtek s most fölkéri Knyaskó igazgatót, akit a multkori értekezlet a programtervezet kidolgozásával megbízott, hogy adja elő a tervezetet.

Knyaskó Lajos a maga részéről is örömmel üdvözlő a kultúregyesület vezérferfiat, mert ebben azt látja, hogy az eddig szétforgácsolt erők a mai napon egyesültek. Mielőtt a tervezetle rátérne, elmondja, hogy a szabad liceum megbízásából részt vett dr. Pacséri Károlylyal és dr. Brájer Lajossal a temesvári Arany János-társaság alakuló ünnepén s itt fölkérésükre Rakosi Jenő és Hercegh Ferenc megígérték, hogy a nagybecskereki szabad liceum keretében rendezendő nagyobb irodalmi ünnepen közre fognak működni. Ezután részletesen ismerteti a programtervezetet, melylyel a közművelődési egyletbe új életet akarnak önteni.

A tervezet magva az, hogy a közművelődési egyesület kebelében működve, a szabad liceum közrehaszon, hogy az egyesület alapszabályaiában körvonalozott és részletesen felsorolt közművelődési, irodalmi, tudományos és hazafias célok megvalósítása érdekében erőteljes munkásság induljon meg.

E munkásság körébe tartoznék a kulturpalota ügye, az egyesület működésének kiterjesztése az egész vármegyére helyi bizottságok szervezésével. Az egylet minden esztendőben évkönyvet adna ki, amit a tagok tagsági díjaik fejében kapnának. Felkarolná a megye területén a színházak s általában a színművészet ügyét, elősegítene s szükség esetén elémunkálatokat végezne Nagybecskereken s a vármegye területén ma hiányzó és szükséges kulturintézmények szervezése érdekében stb. Mind e munkásság különböző szakosztályokra oszolna, amelyek a következők volnának: Gazdasági, történelmi és régészeti, népnevelési, licealis, könyvtári s muzeumi, kultur, művészeti és irodalmi szakosztályok.

A tervezet élénk tetszésre talált s Balázi József, Szalay József, Pacséri Károly, dr. Grandjean József s mások hozzászólása után az értekezlet hozzájárult a tervezethez s annak részletes kidolgozására egy szűkebb bizottságot küldött ki.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A féleszü kincse.

Szent Bertalanfalva csakolyan falu, mint a többi. Nem akarom közelebről leírni, mert félek, hogy a bekés falusiakat fölzavarnám nyugalmukból, ha fatális emlékezéseket kaparásznék elő a multnak homályából.

A falunak van egy hosszú egyenes utcája, ezymasmellé sorakozó roskatag házakkal. Itt-ott új építkezés látszik, azután van néhány kis mellék-utcája, melyen keresztül kis folyó folyik, amely tele van szeméttel s ezen lármas baromfisereg kaparász. De vannak ott apró kertecskék is, ragyogó üvegömbökkel tele tüzdelve, melyek nagyon szépek messziről, de nagyon csunya arckat tükröztetnek vissza közlelő.

A mennyire én meg tudom ítélni, a falu lakosai semmiben sem különböznek más falvak lakosaitól.

Itt is csakugy születnek, mint másutt, meghalnak, ének itt, ének és nem tudják, hogy miért s itt sem képesek ennek a különös ténynek elfogadható magyarázatát adni.

Úgy látszik azonban, hogy ezeknek az embereknek legkisebb fejtevést sem okoz ez a nehéz probléma. Alig, hogy a világra jönnek, az a legelső foglalkozásuk, hogy elkezdnek kiabálni. Egész életükben nem szünek meg nyöszörögni és nyafogni az élet terhe miatt s még a meghalásra sem tudják magukat rászánni a nélkül, hogy ne lamentálnának. De maguk sem tudnák megmondani, hogy micsoda kötelekek fűzik őket oly erősen ehhez az élethez. Az életet nem tartják másnak, mint végnélküli küzdelemnek, mert még a legszorgalmasabb sem viszi annyira, hogy gondtalan öregséget biztosítson magának.

A falu nevezetessége egy féleszü volt.

Az állati vonású törpének az volt a különösége, hogy sohasem lehetett belőle más kivenni, mint igent és nemet.

Ennyiből állt az egész szokincse, de ez elég volt ahhoz, hogy szerencsét csináljon a világban, a mennyire tudniillik neki fogalma volt a szerencséről.

Anyja, ki maga sem volt teljes eszű s kit a törpe születése óta boszorkánynak hívtak, a gyermeket egy csavargó kereskedelmi utazónak köszönhette.

Az ilyen kaland magábanvéve még nem valami nagy ujság, de mikor a szörnyalaku gyermek a világra jött, még a leghitlenebbek is meg voltak győződve, hogy az utazó maga volt a sátán.

Az egész világ lenézte volna a kis Niclast, — így hívták a féleszüt — ha nem rettegtek volna rettenetes izomerejétől. Ha valaki egy kanál levest megtagadott tőle, akkor oly vad ordítással vetette magát az illetőre, mint a hiéna.

Hozzá a nyomorékot szinte fanatikus munkadüh szállta meg. A kis Niclastnak minden megértetés gyönyörűség volt, sőt a kovácságban és asztaloságban annyira vitte, hogy ebből következtetni lehetett, miszerint nem volt oly ostoba, mint a mekkorának hiszik.

Mivel pedig mindig gyönyörűséggel dolgozott és soha bért nem követelt tőle, mégis csak hülyének tartották, a mi azonban nem akadályozta meg a parasztokat abban, hogy a kedvét keressék.

Anyja úgy koldulta össze a mindennapi kenyeret, a mit adtak is neki, attól való félelemben, hogy megbabonázza a hazát.

A kis Niclast azonban mindenütt tárt karokkal fogadták. Egy darab kenyér s pár burgonya bizony nem volt valami busás napszám egy embernek; a kis Niclast pedig kettő helyett dolgozott. Néha egy-egy régi nadrágot vagy

viseltes mellényt vetettek neki, téli esteiken a tüzhely mellett melegedett és elhálhatott az istállóban a szalmán.

Mint lelkiismeretes elbeszélőnek azt is meg kell jegyeznem, hogy a legenda szerint Niclast a sűrűségben vagy a sziklahasadások közt megszokta rohanni a falubeli léányokat. Az ilyen szerencsétlenségek „áldozatai“ nem igen dicsekedtek az esettel, a féleszü diszkreciója pedig kifogástalan volt. Annyi bizonyos, hogy a kis szörnyeteg édes pillantásokat vetett a falubeli szépekre, a mi még groteszkebbé tette. A léányok rémült sikoltozással menekültek tőle, a mi fölött ő borzasztóan tudott kacagni. A léányok azonban nagyon kiméletesen bántak vele, rettegvény izmos ökleitől.

Mindent összevéve pedig a kis Niclast talán a legboldogabb ember volt a világon, mert a bölcsek elve szerint élt, kívánságaival sohasem menve túl a lehetőség határain s nem óhajtott jobb sorsot annál, mint a mit a jóságos gondviselés rendelt neki.

Különbben mi a bizonyítéka annak, hogy polgártársai szellemileg annyira fölötté álltak neki? Ki bizonyítja be, hogy mi bölcsőbb dolog, a pénzt hajhászni, vagy megvetni.

Az egész falu szakadatlanul törte magát a munkában, a nélkül, hogy valamelyik is gondtalan öregséget tudott volna biztosítani magának. A kis Niclast egyesegegyedül azért dolgozott, hogy fölösleges erejét elhasználja. S a szerencse mégis meglátogatta.

Egy reggel a „boszorkányt“ halva találták ágyában. Elvitték a temetőbe, miután az egyház szolgálja sommásan az uristen kegyelmöbe ajánlotta.

A kis Niclast hazahívták. A házban egy féltucat vénasszony éppen azzal foglalkozkodott, hogy az elhunytak inventáriumát föl-ossza maga közt. Niclast szóltanul tekintett

Ezután áttértek a liceális előadásokra s megállapították, hogy a liceális előadások megnyitása jan. 17-ikén lesz a Munkásképző- és társas-egylet helyiségében (Ellmer-féle vendéglő) este nyolc órakor. Itt dr. Grandjean József elnöki megnyitást mond, utána műkedvelői előadás lesz s végül mulatsággal zárul.

A jövő előadásokat a jövő hónap közepéig a következőleg állapították meg:

Január 24. Török Ferenc, január 31. Szalay József, február 7. dr. Fialowski Béla, február 14. dr. Pacséri Károly.

Miután dr. Grandjean József megköszönte a megjelentek érdeklődését s az értekezletet azzal, hogy jövő héten, csütörtökön este fél 9 órakor ismét összeül, véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/4 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **A nagyikindai mandátum.** Nagyikindán már erősen folyik a választási mozgalom s mint lapunknak írják, előrelátható, hogy a város választó polgárai egyhangulag fogják Tellecsky Kristófot országgyűlési képviselővé választani. Tegnapelőtt volt a jelölő értekezlet, melyben a város különböző pártjainak vezérferfiái vettek részt teljes egyetértéssel s egyhangulag elhatározták, hogy a jelöltséget Tellecskynek ajánlják fel, aki úgy a szerbség, valamint magyar és német ajku polgárok osztatlan bizalmát bírja. Tellecsky a jelöltséget már el is fogadta s programbeszédét vasárnap délután 2 órakor fogja elmondani a „Nemzeti szálló” disztermében. Az értekezlet még az nap folyamán megalakította a szabadelvű Tellecsky-párt végrehajtó bizottságát, melynek elnökeivé Bayer Alajost és Vlachovits Györgyöt, jegyzőivé dr. Varró Ignácot és Nikolics Miklóst választották meg. Itt említjük meg, hogy hír szerint némelyek Iszákovits Milánt, mások gróf Zichy Vladimirt, utóbbit nemzeti párti programmal szándékoznak felléptetni, persze a győzelemre való minden kilátás nélkül, amennyiben a választók túlnyomó többsége Tellecsky körül csoportosul. Mint a T. K. írja, a választás január hó 26-án lesz. A választás elnöke dr. Zsirus Lajos. A szavazatszedő küldöttség elnöke dr. Putnik Száva, helyettes elnökök Müller József városi tanácsnok és Manojlovics István mérnök. Jegyzők Poppovics Armand és Vangyel Géza lesznek.

arra a helyre, a honnan egy szekrényt elmozdítottak. A fal téglái meglazultak s a hasadékon valami fényes látszott keresztül. Egy ásóval kitágították a hasadékat s — csupa arany dől ki belőle, mint a napsugár.

A tömeg fölördített s minden kéz sóváran nyult utána. Mielőtt azonban belemarkolhattak volna, a féleszü odaugrott s hatalmas ökleivel és rugásaival kikergette a kunyhóból az egész társaságot.

Fél óra múlva az egész falu ott lebzelt a bezárt ajtó előtt, várva a történéseket. A népek tátott szájjal hallgattak a vén asszonyok fecsegéseit.

— Egy mély lyuk, tele arannyal.

— Mennyi lehet?

— Legalább is tízezer frank, — mondá az egyik Husz, harmincezer frank, — veszekedtek a többiek.

— Azt hiszem, hogy megvan százezer frank is, — mondá egy vén baaya.

— Elhihetik, hogy az az ördög pénze, — mondá az egyházi. — A vilád minden kincséről nem nyulnék hozzá.

— No én sem, — mondá valaki.

— De még én sem, — mondták mások.

Mindenki megvetéssel utasította vissza azt, mivel meg sem kinálták.

— Annyi bizonyos, hogy én vagyok a legközelebbi rokona, — mondá egy paraszt. — Én vagyok a gyámja.

— Ohó, talán inkább én vagyok.

Közben feltárult az ajtó s kilépett a kis Niclas.

— Jó napot, Niclas, én vagyok Péter, a te öreg barátod.

— Ne hallgass rá, én vagyok a te jó öreg nagybácsid. Nem emlékszel?

— Hát jó levestét ki szokott neked adni? Gyere hozzám, meglásd, mily jó dolgod lesz.

— Gyere inkább hozzánk, nagyszerű véres hurka és savanyu káposzta van ebédre, a mit te úgy szeretsz.

— **Gerliczy báró betegsége.** Mint említettük, Gerliczy Ferenc báró deszki földbirtokos, nemrég vadászat közben meghült és tüdőgyuladást kapott. Családja a legodadóbb gyengédséggel ápolta a nagybetegét, aki, mint értesülünk, most már túl van minden veszélyen s pár nap múlva ágyát is elhagyhatja.

— **A vármegyei tisztviselők fizetésjavítása.** A vármegyei tisztviselők országos egyesülete megkeresést intézett a vármegyék alispánjaihoz, mely azért fontos, mert a megyei tisztviselők fizetésjavításával összefüggésben van. A szóban forgó megkeresésben arra kérte az országos egyesület vezetője az alispánt, hogy egy, a tisztviselők szolgálati viszonyait feltüntető kimutatást terjesszen elő, melynek adatait a miniszterelnök elé terjesztendő memorandumhoz kívánja felhasználni.

— **Eljegyzés.** Tatarovity Mariska kisaszonny, Tatarovity Bogolyub jegyző leányát eljegyezte Szekulity Szevan végzett gk. szerb papnövendék.

— **A jótékony nőegylet bálja.** Nagyban folynak az elkészületek a nagybecskereki jótékony nőegylet báljára, a mely holnap este lesz a kaszinó összes termeiben. A mulatság iránt általános az érdeklődés s a bál remélhetőleg igen szép összeget fog jövedelmezni a jótékony célra.

— **A csendőrség igénybevétele.** A vármegye alispánja utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a csendőrség segédletét csak oly esetekben vegyék igénybe, a midőn az igazgatási és közbiztonsági okok szükségessé teszik. A csendőri segédlet nyújtása iránti felhívások az illető hatóságok által csak alapos bírálat után adandók ki. Szükség esetén a csendőrsőrsőknak megerősítése esetéről-esetrelérendő. Csendőrküldönimények kirendelése, ha csak a viszonyok azt elkerülhetlenné nem teszik, mellőzendő, nehogy a csendőrség elvonassék a fontos közigazgatási szolgálatból, valamint más teendőinek ellátásától.

— **Az ipari munka drágulása.** Többször volt alkalmunk rámutatni az újabb időben az ipari munkások tömeges bérmozgalmára, a melyek már szinte ijesztő mérvet öltének. Igaz ugyan, hogy e bérharcok a munkások sorsának javítását célozzák, de az éremnek mégis két oldala van s másik oldalán azt látjuk, hogy ezek a bérharcok az ipari munkát drágítják s így az emberiség egyetemét érintik érzékenyen. Itt vannak legújabbban a nyomdaiparban megindult bérharcok, amelyek, mint ismeretes, felőlelték az egész országot s így Nagybecskereket sem hagyták érintetlenül. A múlt napokban folyt le a nagybecskereki nyomdászok bérmozgalmá, amely ugyan sztrájk nélkül, csöndesen és simán folyt le, mert a munkaadók előzékenysége békés megegyezést

hozott létre, de ez a megegyezés, mely a a nyomdászok munkadíját emeli, ismét az ipari munka megdrágulását jelenti, mert az anyag és erő ezzel szemben szintén folyton csak drágul.

— **A szerb dalárda mulatsága.** Vigan ünnepelte meg tegnap a nagybecskereki gör. kel. szerb egyházi dalárda a szerb ujesztendőt. Ez alkalomból ugyanis tegnap este a szerb olvasókör termeiben táncal egybekötött hangversenyt és műkedvelői előadást rendezett, a melyen nagy közönség vett részt. A program első pontja volt „Heid no bratjo” című férfiar, a melyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. Ezután Raits M. lépett az emelvényre, a ki néhány szép szerb népdalt énekelt el, majd a női kar a „Laku noty” című népdalt adta elő, mely szintén nagy tetszést aratott. A műsornak egyik igen jó pontja volt még az „Ulomak” című vegyeskar, a melyet az énekesek kitünő precizitással énekeltek el. Most következett Trifkovics Szilárd „A szerelmes levél” című egyfelvonásos vígjátéka, a melyben Pécs Mária, Vukov Szaveta, Risztics Melánia urhölgyek, továbbá Stefanovics István, Raits M. és Bogolyevics Iván urak szerepeltek igen ügyesen. A rendezés körül Pánics Dániel városi tanácsos, az énekszámok betanítása körül pedig Oswald Antal karmester fáradoztak s ebbeli munkásságukat a közönség zajos tapsal honorálta. Az előadás után tánc következett, mely a legjobb hangulatban kiválóan kivirradt. A jelen volt hölgyekről a rendezőség a következő névsort állította össze:

Asszonyok: Alexandrovics Julia, Cvejano Dusané, Dazsu Péterné, Gligorovics Jánosné, Gavril Jánosné, dr. Jankovics Miláné, Jovánovics Bogolyubné, Jankovics Athanasz, Lambrin Katalin, Mucsalov Iváné, Nasztics Pálné, Pánics Dánielné, dr. Pánics Mladenné, Petrovics Miklós, Petkov Mihályné, özv. Pécsné, Risztics Györgyné, Roknics Dusané, Relvics Miklós, Sántháné, Speckné és özv. Sztaity Lyubané.

Leányok: Gruncics Rózsika, Helmbold Mariska, Jankovics Darinka és Ilona, Jovánovics Mariska, Kirtyanszki Danica, Kadics Nika és Mici, Lambrin nővérek, Mesznik Tilda, Maximescyn nővérek, Nikiforovics Leposava, Pecs Maria és Vukovszava, Petrovics Mária, Risztics Mária, Nina és Melánia, Risztics Emma, Roknics Zsófia, Sántha Jolán és Mariska, Speck Iduska, Sztaity Zsófia, Sztaity Zorka, Szrdanov Ilonka és Vukov Szaveta.

Feltűnő volt, hogy a szerb jótékony nőegylet részéről senki sem vett részt a mulatságon.

— **Vadászélet Rudolfsgradon** A rudolfsgradi vadásztársulat tegnap sikerült hajtóvadászatot rendezett vadászterületén. Két hajtás volt, melyekben az első hajtásnál 291 nyul, a második hajtásnál 212 nyul, összesen tehát 503 nyul esett zsákmányul. A vadászatot részt vettek, mint vendégek Daniel Ferenc, dr. Mihálovics Ödön, Napholtz Rezső Nagybecskerekéről, Winkler Ignác Écskáról, Pausits Aladar, Zecha Frigyes, dr. Balazs Emil, Hirschler Sándor Temesvárról, Aczél Oszkar, Deutsch Sándor, Parján József Titeltől, Kászonyi

Majd összeveszték fölötte. Mennyi barát! Niclas dohogott a dühtől s a nép nem tartotta tanácsosnak ott maradni. Mindenki bazament azzal a szilárd elhatározással, hogy legközelebb visszatér.

Másnap a „gyámok” csoportja a békebíróhoz ment, hogy mindegyik reklamálja a maga jogát. A tanács a csoda színhelyére ment.

— Kincset találtál a lakásodban, Niclas?

— Azt.

— Nem mondanád meg, hogy hova tetted?

— Nem.

Átkutatták a lakást, de nem találtak semmit. Valószínűleg elásta az erdőben, mert csak az imént tért vissza onnan.

Közben a gyámok összeveszték Niclas fölött, aki nem tudta elhatározni magát, hogy melyiknek a meghívását fogadja el. A legravaszabb azt mondta neki, hogy segítsen egy trágyaszekeret megrakni. Niclas elfogadta s örült, hogy ez ürügygel megszabadulhatott a toladóktól. Munka végeztével Niclas a paraszttal és újdonsült „unokanővérrel” Eugémiával ebédelni ült.

Phemia szőke volt, két szemekkel, rózsás arccal, puha kézzel, melylyel a kis „cousin” cirógatta.

Ebéd után a gyám óvatosan visszavonult, hogy „a fiatalok megismerkedhessenek egymással”. Phemia egyre-másra töltögeti Niclas poharát. Másnap reggelre annyira összebarátkoztak, hogy Niclas nem is akart elmenni. Végre rákadott a legderekkab gyámra.

A rossz nyelvek kikezdik Phemia erényét, de ő nem törődik velük s szívósan ragaszkodik Niclasához.

— Szép aranyaid vannak, ugy-e? — sutogá a fülébe.

— De szépek ám.

— Mond meg, hova dugtad.

— Nem mondom.

— Ha nem mondom meg, akkor nem szeretlek többé.

Ebből Niclas eleget érthetett. Heteket és hónapokat töltött Phemiával paradicsomi gyönyörűségben. Még a munkától is elszakadt, mert a szép Phemia nem távozott az oldala mellől.

Ot esztendő múlt el már a boszorkány halála óta s Phemia minden áldott nap kérdezte, hogy hova rejtette a kincseit, míg végre Niclas a nagy szerelemtől elágyult s kész volt a rejtékhelyet elárulni.

— No gyere, — mondá Phemia s össze-szedte minden szeretetreméltóságát.

Mikor az erdőben bolyongtak, a leány mindig észrevette, hogy Niclas állhatatosan kerüli a folyónak még a tájékát is. Phemia most azért is arrafelé vonta, körülhálózván hízlegéseivel.

— No, mutasd meg, hogy merre van.

Niclas vonakodás nélkül követte.

Mikor egy kanyarodáshoz értek, mely tele volt bozóttal, Phemia türelmetlenül kérde:

— Itt van?

— Nincs.

— Talán ott fűnt? — kérdezte, a leány s egy kiugró szikladarabra mutatott.

— Ott.

Fölmásztak a sziklára, ott Niclas hason lecsuszott egy szakadékhoz s annak egyik láthatatlan nyílásából egy marék aranypenzt húzott elő s a leánynak az ölébe dobta.

A leány úgy rohant a féleszűre, mint egy megéra. Az aranyak papírból voltak. A kereskedelmi utazó, a vigé adta valamikor a boszorkánynak, ezzel győzvéen le az ellentállását.

— Gazember, gazember, — kiáltott Phemia, magából kikelve. — Azután le akarta taszítani a mélységbe. A féleszü megkapta a szoknyáját s magával rántotta.

Itt a folyó nagyon mély volt s egyik sem tudott uszni. Később megtalálták holttestüket az aranyakkal együtt.

— Ez az ördög műve volt, — mondták a parasztok. S voltaképpen igazuk is volt.

Georges Clemenceau.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybeeskerekre, illetve Nagybeeskerekéről.

Ervényes 1903. október hó 1-től.

Erkezik:

- a) A nagybeeskereki pályaudvarra
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.
- b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

- a) A nagybeeskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

163.348/1903. szám.

M. kir. államvasutak.

Legolcsóbb utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba Budapest—Uj-Dombóvár—Fiumén át a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási-Társaság Fiume és Velence, illetve Ancona közt közlekedő gőzhajóján.

Hajójáratok menetrendje.

1903. november hó 1-től visszavonásig.

1. Indulás Fiuméből Velencébe minden kedden és szombaton este 8 óra 15 p.-kor.
2. Indulás Fiuméből Anconába minden hétfőn reggel 7 óra 30 perckor és minden esütörtökön este 8 óra 15 perckor.
3. Indulás Velencéből Fiuméba minden hétfőn és esütörtökön este 8 órakor.
4. Indulás Anconából Fiuméba minden szerdán reggel 7 órakor és minden szombaton este 8 óra 30 perckor.

Menettartam 10 óra.

Velencében érkezés és indulás a Szt.-Mark-téren.

Menetdíjak

a hajó-átelési illetékekkel együtt:

Honnan	H o v á	Pénz-érték	Gyorsvonat I.	Gyorsvonat II.	Személyvonat III.
Budapest	Velence vagy Ancona	kor.	40-00	30-00	16-00
"	Cannes	franc.	122-45	87-80	
"	Firenze	"	79-80	58-10	32-50
"	Genova	"	95-55	69-10	38-95
"	Grasse	"	124-60	89-25	
"	Lyon-Perrache	"	134-55	95-70	
"	Marseille	"	144-05	102-40	
"	Milano	"	76-25	55-60	31-05
"	Menton	"	116-30	83-65	
"	Napoli	"	106-85	77-05	43-60
"	Nizza	"	119-00	85-45	
"	Róma	"	80-05	58-25	32-60
"	Torino	"	95-40	69-00	38-90
Bécs	Velence vagy Ancona	kor.	51-40	37-40	19-50
Berlin	"	márka	103-80	73-50	41-20
Breslau	"	"	80-60	58-00	31-80
Hamburg	"	"	130-20	93-10	54-90

A gőzhajókon egy ágyért két korona után-fizetendő.

A hajó-átelési díj magában Fiuméből—Velencébe vagy Anconába:

- Diszterem hálólhelytel együtt 16 kor.
- I. osztály 12 "
- III. (fedélzet) 6 "

A gőzhajóknak a Budapest—Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint Velencébe és Anconába a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. Fiuméba a vonatok a gőzhajók kikötő-helyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből—Dalmáciába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenként 4 gyorsjárat és pedig: Zarába, Spalato, Metkovicba, Raguzába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utmutató”-ban foglaltatik.

Menetjegyeket és csoportosítható körutazási jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magyar kir. államvasutak központi menetjegy-irodái Budapesten és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia cég utazási irodái Budapesten és Bécsben adnak ki, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

GYOMORBAJOSOKNAK.

Mindazoknak, kik meghűlés, gyomortulterhelés, hiányos táplálkozás vagy nehezen emészthető túlforró vagy hideg ételkkel, vagy rendetlen életmóddal gyomorbajt:

gyomorkatarrust, gyomorgörcsöt, gyomorfájást, emésztési zavarokat, elnyálgosodást stb.

szereztek, ezennel kitűnő háziorszer ajánlunk. Ez az évek óta előnyösen ismert, az emésztést elősegítő és vértisztító szer a

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bor.

Ez a gyógyfü-bor kitűnő gyógyhatásuaknak ellemert füvekből és jó borból készült; erősíti és élteti az egész emésztőszervezetet, anélkül, hogy hájto hatása lenne. Ez a gyógybor eltávolítja minden zavart a véredényekből, megtisztítja a vért a betegséget okozó anyagoktól és új vér képzésére elősegíti.

A gyógybornak még idejekorán való használata a kezdődő gyomorbajt csirájában fojtja meg. Nem kellene tehát késlekedni, használatát más gyomorrontó, az egészséget veszélyeztető szerek megvétele előtt igénybe venni. Akárhányszor már első használat után eltűnt minden gyomorbajt jelző szimptomát, mint: a fejfájást, gyomorgörcsöt, felfuodást, hányással járó rosszulletet, mely krónikus különösen régi bajoknál) annál hevesebben szokott föllépni.

A székrekedést és ennek kellemetlen következményeit, mint: szorulást, a vesében, a májban való vértulajást, szívdobogást, álmatlanságot stb., a gyógybor gyorsan és enyhén megszünteti. A gyógybor elmulasztja a rossz emésztést, az emésztési szerveket könnyű kiválás által szinte megújítja és megszabadítja a gyomrot és beleket a káros anyagoktól.

Soványság, sápadtság, vérszegénység, elerőtlenedés többnyire emésztés, hiányos vérképzés és a máj beteges állapotának következményei. Teljes étvágytalanság mellett elernyedés és kedélylehangoltság, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák következtében az ilyen betegek gyakran lassan elsenyvednek. A gyógyfü-bor a meggyöngült életerőt helyreállítja. — A gyógyfü-bor növeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcserét, megjavítja a vérképzést, megnyugtatóan az izgatott idegeket és a betegnek új erőt, új életet ad. Ezt számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja.

A gyógyfü-bor kapható 3 és 4 koronás palackokban a következő helységek gyógyszerláráiban, u. m.: Nagybeeskerek, Elemér, Román-Écska, Mosorin, Józseffalva, Csurog, Gyurgyevo, Bács-Tisza, Földvár, Kumán, Melence, Bégaszentgyörgy, Istvánföld, Eracszháza, Bólos, Tomasevác, Ozora, Jarkovac, Farkasd, Perlasz, Titel, Szlankamen, Uj-Karlovitz, F.-Kovil, Kacs, Temerin, Bács-Szent-Tamás, Török-Becse, Uj-Becse, Basahid, Torda, Szerb-Ittebe, Ó-Becse, Franyova, Párdány, Szakula, India, Pétervárad, Ujvidek, stb., ugymint valamennyi helységében Ausztria-Magyarországnak.

A nagybeeskereki gyógyszerár szállít eredeti áron 3 és több üveg gyógyfübort Ausztria-Magyarország minden helységébe.

Utánzatoktól óvakodjunk!
Mindenki rendeljen
Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bort.

(2-10.1)

Meghívás.

Az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó Torontálvármegyei központi hitelszövetkezet, mint Országos Központi Hitelszövetkezet tagjának mai napra kitűzött **rendes közgyűlése** határozatképes nem lévén az a vármegyeház nagytermében folyó 1904. évi január hó 24-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. Erre a szövetkezet tagjai oly észrevétellel hivatnak meg, hogy az, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, határozatképes leend.

Napirend:

1. A múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérieg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 1 tagjának választása.
6. A felügyelő-bizottság 3 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1903. évi december hó 31-én a tagok száma 1421, üzletrészeinek száma pedig 5410 volt; az év folyamán belépett 105 tag 143 üzletrészzel, kilépett 29 tag 52 üzletrészzel.

Kelt Nagybeeskereken, 1904. évi január hó 14-én

(63-1.1)

Az igazgatóság.

Irodai gyakornok,

kinek szép írása van, helybeli vállalatnál kezdőfizetés mellett azonnal felvételt nyer.

Ajánlatok a „Torontál” kiadó-hivatalához intézendők. --

(38-x.8)

Hirdetések

felvételnek a

„TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybeeskereken.

20. B. v. k. sz. 1904.

59-1.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tekintetes nagybeeskereki kir. jbiróság 1903. évi október hó 16-dik napján kelt Fh. 615/2. számú végzésével megkeresett nagybeeskereki kir. járásbírósnak 1903. évi november hó 26-ik napján Fh. 615/3. sz. a kelt végzésé folytán Kecs Henrik cég nagybeeskereki lakos felperes részére Rainer Betti nagybeeskereki lakosnál 50 kor. és járulékal iránt, kielégítési végrehajtás utján 1903. évi november hó 50-ik napján Nagybeeskereken lefoglalt 924 koronára becsült butorok, stbbiből álló ingók Nagybeeskereken alperesek lakásán, Temesvári-utca, birói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1904. évi január hó 27. napjának d. u. 3 órájára tüzetett ki, az 1904. évi V. 20/5. sz. a kelt végzés alapján az árverés elrendellettéven, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1891. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zalogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zalogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólírotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölőslégére fognak utasittatni.

Nagybeeskerek, 1904. évi január hó 9-dik napján.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.